



Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Theologiæ Mysticæ, Seu Facilem & practicum modum
Exercitia Spiritualia S.P. Ignatii Loyolæ per octiduum faciendi - item
triduanam recollectionem fructosè instituendi complectens, Et
Sacerdotibus Præcipuè, aut de Sacerdotali Statu suscipiendo
deliberantibus accomodata, Una cum ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

Medit. II. De Nativitate Christi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48834)

Punctum III.

Confidera I. Cùm plerique homines ad seruiendum domini temporalibus spe lucri incitentur, quomodo nec hoc motivum tibi deesse patiatur Christus, sed liberalissimè promittat, te quemadmodum laborum & tolerantia socius fueris, ita præmium quoque, gaudiùmque secum participaturum; id quod S. Paulus quoque Corinthijs 2. c. 1. in memoriam revocavit dicens: *Sicut socij Passionum estis, ita & consolationis eritis.*

Confidera II. Si famuli terrenorum dominorum pro tam vili mercede tam graves labores suscipiunt, aliàque difficillima opera tam alacriter perficiunt, quantò majori alacritate ac constantia tu jugum suave Domini & onus leve Domini Dei tui, qui est ipse merces tua magna nimis suscipere, & portare debeas; ne illam pij Authoris in persona Christi factam increpationem audire debeas: *Vile pretium quaritur, pro vanare, & parva promissione, diu noctuque fatigari non timeatur. Sed proh pudor! pro bono incommutabili, pro præmio inestimabili, pro summo honore & gloria interminabili vel ad modicum fatigari pigritatur. Erubescere ergo serve piger & querulose, quòd illi paratiores inveniantur ad perditionem, quam tu ad vitam. Equidem sua spe nonnunquam frustrantur, sed mea promissio neminem fallit, nec confidentem mihi dimittit inanem.* l. 3. c. 3.

Confidera III. Si tria motiva hæcenus proposita quævis meritò movere possunt ad Christum sequendum, quantò magis te movere debeant, ut qui inter primarios Famulos, quibus officium omnium divinorum divinißimum commissum est, scilicet cooperari Deo in salute animarum ex speciali gratia & beneficio assumptus es. Vide proin, quã ratione vocationi & beneficio tanto respondere velis, te quo iterum Deo per colloquium à S. Ignatio supra in textum formatum in perpetuum servum consecra.

MEDITATIO II.

DE NATIVITATE CHRISTI.

In priori Meditatione factum quidem fuit propositum
ini-

imitandi Christum, sed in genere duntaxat; quare cum magis efficacia sunt decreta, quæ ad particulares actiones se extendunt, in hac & sequentibus meditationibus paulò aptius demonstrandum est, quibus in rebus Christum præcipue imitari debeamus, & quomodo tria officia hominis Christiani, scilicet *abstinere, sustinere, & agere* docuerit. Quia autem primum officium, *abstinere* videlicet, in Nativitate, quæ prima illius in mundum ingressi doctrina fuit, potissimum docuit, idèò omisâ, brevitate causa, meditatione de Incarnatione, quam S. Ignatius meditationi de regno Dei subjecerat, de Nativitate duntaxat velut solenni Christi principio meditatio instituitur.

Textus S. Ignatij.

Prælium primum ex historia dependet, quæ recensenda est ab egressu B. Virginis ex oppido Nazareth. quo scilicet modo jam nono mense gravida, & insidens asina (ut potest meditari licet) ac Ioseph comes cum ancillula & bove profecti sunt Bethlehem, tributum à Cesare exactum pro se soluturi.

Secundum verò deducendum erit ex consideratione itineris, asinatâ ejus longitudine, obliquitate, lenitate, & asperitate passim occurrente. Deinceps etiam Nativitatis locum mirabimur, spelunca similem, latum & angustum planum & erectum, commodè & incommodè paratum.

Tertium continet gratia postulationem, ut intimè cognoscam, quo pacto Filius Dei, meâ causâ, sit homo factus, & ardentius ipsum amem, & abhinc sequar studiosius.

Punctum I.

Punctum primum est, aspectus personarum, ut Virginiis, Iosephi & Conjugis Ioseph cum Famula & Christi Domini, ut Infantis nunc primum nati: inter quos me adesse fingam tanquam pauperculum, eorum ut cunque necessitatibus cum reverentia maxima famulantem, ac inde, quid ad mercedem emolumentum à tali spectaculo possit, dispiciam.

Punctum II.

Secundum conficitur ex verbis, quæ ibidem sunt, & rehexione fructuosa.

Punctum III.

Tertium ex negotiorum, qua illic geruntur, inspectione, praestiteris, laborum & causarum, ob quas summus omnium Dominus in summa natus sit egestate, laturus quoque in hac vita cum perpetua paupertate labores, famem, sitim, aërum, frigus, opprobria, verbera, & crucem tandem subiturus, idque mei causa, unde per singulas studebo proventum aliquem spiritualem colligere. Hac demum concludenda erunt in isto colloquio, & finiro cum Pater noster.

Haëtenus textus S. Ignatij, ex quo ut fructus Sacerdoti proprius hauriri queat, poterunt sequentia puncta adjungi,

Punctum I.

Considera I. Cur Christus præcipuè in hunc mundum venerit, & cum talibus circumstantijs nasci voluerit, videlicet ut, quia ipse est æterna Patris sapientia, homines quoque celestem sapientiam tam paucis cognitam, & quasi nihili æstimatam doceret. Hinc Luc. 2. Sapientia & ætate crevisse, id est, magis quotidie ostendisse dicitur.

Considera II. Qualem sapientiam docuerit Christus, illam videlicet, de qua pius Alceta l. 1. c. 1. dixit: *Ista est summa Sapientia, per contemptum mundi tendere ad regna caelestia*; nam, ut l. 3. c. 32. ait, *Valde vilis & parva, & pene oblivioni tradita videtur vera caelestis sapientia, non sapiens alta de se, nec magnificari quarens in terra, quam multi ore tenui prædicant, sed vitâ longè dissentunt, ipsa tamen est pretiosa margarita à multis abscondita.*

Considera II. Si, ut S. Ambrosius in S. de B. Virg. dixit, *primus discendi ardor est nobilitas Magistri*; quanta cum alacritate tu sapientissimum hunc Magistrum audire debeas, qui ultrò te & alios homines ad scholam suam illis sapientiz verbis prov. 8. invitat: *Nunc ergo filij audite me, Beati, qui custodiunt vias meas. Audite disciplinam, & esote sapientes, & nolite abjicere eam. Beatus homo, qui audit me, & qui vigilat ad fores meas quotidie (considerando vitam & doctrinas meas) & observat ad postes ostij mei. Qui me invenerit, inveniet vitam, & hauriet salutem à Domina.* Colloq. ad SS. Patronos.

Pun-

Punctum II.

Confidera I. Quàm præclarè contemptum mundi Christus in Nativitate sua docuerit, dum scilicet omnia, quæ mundus tantoperè suscipit, quærit, & amplectitur, repudiavit, & paupertatem pro divitijs, tribulationes & labores pro voluptatibus, vilipensionem pro honoribus elegit, uti omnes Nativitatis circumstantiæ testantur.

Confidera II. Quas ob causas hæc omnia præ mundi delictijs elegerit, scilicet quia per infinitam sapientiam suam clarissimè cognoverat vanitatem rerum mundanarum, et altera verò parte pari claritate intellexerat, quàm longè aptiora media ad gloriam divinam, propriamque ac aliorum salutem procurandam forent, paupertas, afflictio, contemptus, & similia, ut quæ hoc ipso, quòd hominem à terrenis rebus abstrahant, ad cœlestia bona desideranda, querenda, & amplectenda inclinant, ut adeò meritò cum Salomone sap. 7. dicere queat: *Venerunt autem mihi omnia bona pariter cum illa, & innumerabilis honestas per manus illius.*

Confidera III. An non hæc causæ sufficientes meritò estimari debeant ad te quoque permovendum, ut cum S. Paulus ad Philip. c. 3. omnia, quæ tibi mundus hæctenus obtulit, aut etiamnum offert, detrimentum facias, & arbitreris æstercora ut Christum ac ejus similitudinem lucrifacias, nam ut rectè S. Augustinus S. 1. de convers. S. Pauli pronuntiat: *quisquis in Christum credidit, ipsum intueri debet, cetera creatura vilescat, ut Creator in corde dulcescat.* Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Confidera I. Cur Christus primo loco Nativitatem suam Pastoribus manifestare, eosque ad præsepe evocare voluerit, videlicet ut hoc facto indicaret sapientiam, quam ipse, ut dictum, in Nativitate sua docuerat, Pastoribus spiritualiter specialiter necessariam, atque adeò ab his ante alios ad discendam esse, ut qui olim post suum ex hoc orbe discessum veram sapientiam homines docturi sint, atque adeò præ eandem bene didicisse debeant.

Confidera II. Si illi discipuli, qui meliora ad artem aliam quam

quam addiscendam talenta sunt nacti, ideoque à Magistris
pluribus estimantur, & amantur, atque in successores deputan-
tur, merito non leves stimulos habere creduntur, ad majo-
rem in ea arte addiscenda diligentiam adhibendam; quan-
to enim fervore tu à Christo sapientiam hanc cœlestem, &
scientiam Sanctorum addiscere debeas, ut qui ex tot milli-
bus electus es ab illo, ut ei in officio Magistri succederes, &
tam præclara eum in finem talenta & media accepisti.

Considera III. Quomodo te hactenus in hac schola gesse-
ris, & quantum profeceris; & si quidem negligentem te
fuisse deprehenderis veniam supplex pete, & emendationem
seriam firmiter promitte, per colloquium ad Christum.

CONSIDERATIO

DE CURA SUI IPSIUS.

Considera I. Quid requirat hæc cura, scilicet in ge-
nere, ut tuæ animæ salutem ante omnia cures; in specie ve-
ro sequentia diligenter observes. Et primò quidem purita-
tem conscientie maximam procures, atque adeò ab omni
non mortali duntaxat, sed veniali etiam peccato pro viri-
bus abstinere. II. Ut virtutes statui tuo convenientes scias,
& studiosè exerceas, quales respectu Sacerdotis sunt chari-
tas Dei, Zelus animarum, Devotio, Castitas, Temperantia,
Humilitas, Constantia. III. Ut Exercitia spiritualia, puta
Missæ sacrificium, Oratio vocalis, lectio spiritualis, Exa-
men Conscientie, Preces matutinæ & vespertinæ cum omni
diligentia, id est, integrè, devotè, & reverenter peragantur.
IV. Ut quotidianæ à te actiones cum purissima intentione
fiant, ne serò nimis cum Apostolis queri debeas: *Præceptor,*
tu anote laborantes nihil cepimus. V. Ut suo tempore di-
ligenter recollectiones instituas, retiâque reficias, audiens
Christi imperium Marc. 6. *Venite seorsum in desertum lo-
cum, & requiescite pusillum.* Examina proinde, quomodo
hæc quinque capita observaveris, & observare deinceps
velis.

Considera II. Cur istam tui ipsius curam strenuè suscipere,
& gerere constanter debeas, videlicet I. Quia sic Deus re-
quirit, mandans, ut proximum tuum, sicut te ipsum diligas,
quod

quod minime profectò præstares, si illius salutem, tuâ negligentiâ, procurares. II. Quia sic Christus docuit Matt. 16. dicens: *Quid prodest homini, si mundum univèrsam lucretur, anima verò sua detrimentum faciat?* III. Quia ad ipsam graviter SS. Patres hortantur. Inter quos præclarè S. Bernardus lib. 1. confid. c. 5. ad Eugenium Papam scribens sic loquitur: *Si totus vis esse omnium, instar illius, qui omnia factus est, laudo humanitatem, sed si plena est, quomodo autem plena te excluso? Et tu homo es, ergò ut intelligas sit & plena humanitas, colligat & te intra se sinus, qui omnes recipit, alioquin quid prodest tibi juxta verbum Domini, si univèrsos lucretis, te unum perdens? quid solus fructus davis munere tui? memento proinde; non dico semper, dico saepe, sed vel interdum reddere te ipsum tibi.* Quod ipsum alibi similitudine conchæ eleganter declarans, lib. 18. in Cant. sic loquitur: *Quamobrem si sapias, concham exhibebis, & non canalem; hæc siquidem penè simul, & recipit, & refundit; illa verò, donec impleatur, expectat, sic, quod superabundat, sine damno communicat.* In eodem sensum Eucherius in epist. Paræni. loquitur, dicens: *Primas apud nos curas, quæ prima habetur, obtineat, & primasque sibi sollicitudinis partes salus, quæ summa est, & dicit. Hac nos occupet in præsidium ac tutelam sui, jam non planè primas, sed sola. Omnia vincat eo studio, quo præcipua omnia.* IV. Quia & salus aliena hanc propriam curam suadet; cum enim, qui sibi nequam est, nemini bonus esse possit, ut commune proverbium habet, quomodo alteri salutem procurabit efficaciter, qui suam negligit? an non audiet ab illis, quibuscum agit: *Medice, cura te ipsum?* V. Quia & ipsa ratio eam exigit, dictans, charitatem à se incipere. Unde præclarè iterum S. Bernardus lib. 18. in Cant. *Ego, inquit, nullum ad salutem pietatis gradum gradui anteponendum censeo, quem sapiens Eccl. 30. postulat dicens: Miserere animæ tuæ placens Deo. Propterea inquit Apostolus ad Hebr. 13. abundantius observare oportet nos ea, quæ audivimus, ne fortè peresluamus. Benignitiam Filij sæculi eandem doctrinam passim exemplo suo docent, ut qui, recte quotidianâ experientiâ, proprium lucrum*

& commodum vel omnium actionum suarum cynosuram spectant, unde merito potest Sacerdos timere, ne, si sui ipsius curam negligat, iterum Christum audiat objicientem sibi, filios scilicet prudentiores esse lucis filijs. VII. Denique natura ipsa in omnibus plantis & alijs viventibus id confirmat, ut quæ non ante, generare, aut semen communicare incipiunt, quam ipsa perfectionem suam intrinsecam acceperint. Merito ergo Sacerdos salubre Siracidis c. 29. consilium sequatur: *Recupera proximum secundum virtutem, & attende, ne incidas, in errorem scilicet eorum, qui præpostero Zelo sic alienæ salutis curam suscipiunt, ut suæ vel nullam, vel exiguam gerant.*

Considera III. Quænam hæc impediunt te impediverint, quò minus accuratam tui ipsius curam gereres. Tria præcipue reperies. Primum est, *defectus luminis*, quo perfecte cognoscas, & bene ponderes, ac apprehendas, in quo ordinata charitas consistat; unde motiva in priori puncto proposita diligenter consideranda sunt, & alias etiam in meditationibus cum Deo frequenter de hac materia agendum erit, ut experiaris in te, quod sponsa Cant. 1. de se ipsa loquitur dicens: *Introduxit me Rex in cellam Sinarum, & ordinavit in me charitatem.* Secundum est, *Inordinatus zelus*, quo scilicet multa opera suscipimus, non ut proximo proficimus, sed ut laudem & famam nobis conciliemus; hinc enim fit, ut totos nos ejusmodi operibus impendamus, aliæque opera ad propriam salutem pertinentia vel omnino negligamus, vel certe decurtemus, aut obiter duntaxat, & sine fructu peragamus. Quod impedimentum proinde per rectificationem intentionis removendum est; si enim nihil aliud in omnibus actionibus nostris, quam Dei beneplacitum queramus, hoc ipso etiam non alio modo, quam qui ipsi placet, proximi salutem procurare desiderabimus, qualis modus autem utique non est, ut proximo cum detrimento nostræ salutis serviamus. Unde verus Operarius prudentes Virgines Mat. 25. imitatur, quæ cum fatuæ oleum peterent, quod ipsæ sine dispendio suo se dare non posse advertabant, audacter negarunt dicentes: *Ne forte non sufficiat nobis & vobis, ite potius ad vendentes, & emite vobis.* Tertium est, quod multa nimis negotia simul suscipiantur; hinc enim

M

fit,

fit, ut, quemadmodum S. Gregorius l. Past. c. 4. advertit
*impar inveniat ad singula, qui confusa mente dividit
 ad multa.* Quare pro hoc impedimento removendo bene
 advertenda, & observanda est doctrina Ludovici de Pom-
 tom. 3. tr. 4. c. 9. asserentis, fervorem non tam in eo poli-
 tum esse, ut multa quis complectatur, quam ut officium cu-
 rà fiat. Hinc cum Moyses in hoc genere excedere videretur,
 à socero suo Jetro Exod. 10. audire debuit: *Non bene-
 rem facis, stulto labore consumeris.* E contrario verò De-
 ipse, licet mundum unico momento creare potuisset, man-
 per sex dierum intervallum absolvere, ut vel hoc suo exco-
 plo doceret, quantopere cupiat ab ijs, qui minorem mun-
 dum, id est, hominem creare, seu in primævum suum statum
 reducere desideret, nihil præproperum & inordinatum, sed
 omnia in mensura & ordine fieri, ne locū alioqui habeat
 Iud Salomonis essatum: *Totum spiritum suum profertur
 tus, sapiens differt, & reservat in posterum.* Certè hæc
 ter primas fraudes dæmonis, quibus fructum & salutem no-
 stram impedire conatur meritò numeranda est; quam ju-
 olim Exod. c. 5. Pharaoni quoque inspiravit, dum eidem sug-
 gessit, ut Israëlitas multitudine laborum opprimeret, ut
 Deo sacrificarent. Ne ergo in hanc fraudem incidat Sacer-
 dos, dicat cum S. Davide ps. 21. *Erue à frumina Deus
 manum meam, & de manu canis (infernalis) unicum meum.*
 itaque deinceps sui ipsius curam gerat, ut verè dicere
 eodem Psalmista ps. 119. possit: *Anima mea in manibus
 meis semper:* quia, ut bene notat S. Bernardus l. 3. de virg.
 Nat. *sicut, quod in manibus tenemus, non obliviscimur fac-
 lè, sic nunquam oblivisci debemus negotium animarum no-
 strarum, & illa cura principaliter in cordibus nostris cogere
 debet.*

MEDITATIO III.

DE VITA PRIVATA CHRISTI.

Etsi S. Ignatius pro ijs, qui Exercitia longiori tempore
 cturi sunt, plures meditationes de vita Christi, puta de
 sentatione illius in templo, de fuga in Ægyptum &c. pro-
 scripserit, quia tamen hæc divisio pro octo diebus
 tatur.